

УДК 371.233.2

Леонід Олійник,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
ORCID ID 0000-0002-7375-1281

Олександр Кошляк,
доктор філософії
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
ORCID ID 0000-0001-9678-6463
DOI: 10.33099/2617-1775/2021-02/156-166

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

У статті аналізується сучасна система вищої освіти, яка переживає великі зміни, що приводять до вдосконалення і появи нових освітніх технологій. Сьогоднішні заклади вищої освіти повинні активно позиціонувати свій внесок в інноваційний процес, соціальний розвиток і розробляти інноваційні технології, які забезпечать формування професійних умінь у студентів. В даний час зростає кількість інформації, яка так необхідна для отримання, розуміння і засвоєння рівнів освіти. Це спричинило впровадження інформаційних технологій в освіту і формування окремого виду навчання – дистанційного. Дистанційне навчання – це принципово новий, високотехнологічний підхід до процесу передачі знань.

Приведені типи навчальних систем, використання яких доцільно для досягнення різних рівнів засвоєння знань і рівні мотивації навчання здобувачів вищої освіти, необхідні для їх ефективного використання.

А також впровадження в освіту технологій дистанційного навчання буде сприяти одержанню якісно нового освітнього продукту. Значне розширення інформаційного освітнього середовища, збільшення можливості комунікації студентів і педагогів з колегами інших закладів вищої освіти, доступ до світових інформаційних ресурсів — усе це сприяє зростанню мотивації студентів до навчання, посилення їх творчої самореалізації, оволодінню навичками роботи з телекомунікаціями, як необхідних умов життя в інформаційному суспільстві.

Ключові слова: дистанційне навчання; навчальна діяльність; інформаційні технології; освітній процес; комп'ютерні технології; здобувачі вищої освіти; викладачі.

Постановка проблеми. У сучасному світі, що стрімко розвивається, все частіше використовуються інформаційні технології. Не є виключенням і сфера освіти. Сучасний рівень розвитку інформаційно-комунікативних технологій, надаючи небачений динамізм розвитку суспільства, створює реальні передумови для формування глобальної системи дистанційної вищої освіти, відкритого інформаційного середовища з можливістю вільного поширення знань та інформації, які виходять за межі державних кордонів. У зв'язку з цим розвиваються нові технології навчання, в тому числі й дистанційного, які в сукупності з іншими чинниками сприяють виникненню і широкому

розповсюдженню нової форми професійної підготовки – дистанційної освіти.

Стрімке впровадження інформаційних технологій в освітній процес призводить до ефективності управління навчальною діяльністю вищої школи. В наш час, коли освітні установи всього світу дістали доступ до інформаційних ресурсів мережі Інтернет, реальністю стало використання комп'ютерної техніки в навчанні, все більш пильна увага педагогів і дослідників приділяється ефективності використання нових інформаційних і комп'ютерних технологій в освітньому процесі. Механізмом навчання за допомогою комп'ютерних технологій є управління навчальною діяльністю. Зусилля творців комп'ютерних навчальних систем направлені на створення автоматизованих систем, що здійснюють ефективне управління процесом навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив той факт, що дистанційне навчання, яке почало активно розвиватися з 90-х років ХХ століття, сьогодні розглядається як один з найважливіших напрямків розвитку національної системи освіти. Адже дистанційне навчання не тільки стає в один ряд з традиційними формами отримання освіти, а й неухильно створює інтенсивний вплив на їх розвиток. Досвід реалізації дистанційного навчання в Україні [1] і за кордоном [2] показав доцільність використання цієї форми навчання як у цивільній, так і у військовій сферах системи професійної освіти [2].

Впровадження у педагогічну практику ідей дистанційного навчання досліджують: В.Ю. Биков [3], Г.О. Козлакова [8], В.М. Кухаренко [10] та ін. Питанням організації освітнього процесу в системі дистанційного навчання у закладах вищої освіти присвячені наукові праці вітчизняних дослідників: І. Г. Блощинського [4; 5], П.І. Федорука [15], Б.І. Шуневича [16] та ін. Психолого-педагогічні аспекти дистанційного навчання досліджують Р.С. Гуревич [6], А.Й. Дерев'янчук [7], В.В. Олійник [11] та ін. Також слід відзначити дослідження провідних іноземних вчених в галузі організації дистанційного навчання: С. Гурі-Розенбліт [17], О. Петерс [18], Дж. Даніель, У.Макінтош, У. Діл [19].

Метою статті визначено шляхи підвищення ефективності управління навчальною діяльністю в системі дистанційного навчання вищої школи.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх десятиліть дистанційне навчання стало глобальним явищем освітньої та інформаційної культури, суттєво вплинувши на характер освіти в багатьох країнах світу, де відбувається інтенсивний розвиток спектру освітніх послуг з використанням дистанційних освітніх технологій. Слід зазначити, що нині в Україні та світі накопичено значний позитивний досвід реалізації системи дистанційної освіти не як різновиду заочного навчання, а як нової, самостійної форми професійної підготовки зі значними потенційними можливостями. Законом України “Про вищу освіту” визначено, що особи мають право здобувати вищу освіту в різних формах або поєднувати їх, а дистанційне навчання є однією з основних форм здобуття освіти.

Впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес в межах вимог законодавства про освіту сприяє підвищенню якості освіти,

використанню сучасних інформаційних технологій, підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти, а існуючі програмні засоби дистанційного навчання є потужним інструментом реалізації інноваційних дидактичних методів, які спрямовані на забезпечення гнучкості та ефективності сучасної системи освіти.

На думку Ігоря Блощинського дистанційне навчання – це нова універсальна гуманістична форма навчання, що створює умови для тих, хто навчаються, вільного вибору освітніх дисциплін, діалогового обміну з викладачем; більш активного використання наукового та освітнього потенціалів закладів вищої освіти та інших освітніх установ за тісної взаємодії віддалених у часі та просторі викладача й студента. Дистанційне навчання дозволяє студентам використовувати весь об'єм навчального матеріалу і пропонує їм доступ до самоосвіти, з одночасною можливістю отримання консультацій викладача і контролю результатів роботи. Водночас, слід звернути увагу і на нову роль викладача-тьютора, на якого тепер покладається координація, корегування процесу навчання, надання консультації, керівництво навчальними проектами тощо. Основою здійснення дистанційного навчання є комунікація між головними діючими особами освітнього процесу: студентом та викладачем [4].

Вчений Юрій Красильник трактував дистанційне навчання як цілеспрямований організований процес активної опосередкованої спільної діяльності викладачів і здобувачів вищої освіти, під час якої майбутні випускники набувають компетентностей, які необхідні для професійної діяльності. Ця форма навчання надає свободу вибору місця, часу і темпів навчання. Таким чином, дистанційне навчання є сукупністю сучасних психолого-педагогічних, комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, методів і засобів, що забезпечує можливість навчання без відвідування закладів вищої освіти [9].

Отже, дистанційне навчання є сукупністю наступних заходів: засоби надання навчального матеріалу; засоби контролю успішності; засоби консультації; засоби інтерактивної співпраці викладача і здобувача вищої освіти; можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією, коригування помилок.

Перехід на дистанційне навчання, зумовлений пандемією, став неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу.

А оскільки відповіді на питання: “Як найближчим часом буде змінюватись епідеміологічна ситуація в Україні?”, – поки немає, освітяни мають бути готовими до організації такого навчання. Майбутнє – за змішаним навчанням, яке дуже легко перемикає в різні режими: збільшувати чи зменшувати офлайн- або онлайн- компоненти, обирати різні організаційні моделі та стратегії відповідно до можливостей, потреб і викликів. Для підвищення ефективності управління навчальною діяльністю в системі дистанційного навчання вищої школи викладачам необхідна як емоційна підтримка, так і забезпечення інтернетом та технікою та системна розробка вебресурсів навчальних дисциплін (програм).

До вебресурсів навчальних дисциплін (програм), які необхідні для забезпечення дистанційного навчання можуть містити: методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо; документи планування освітнього процесу; відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо; мультимедійні лекційні матеріали; термінологічні словники; практичні завдання з методичними рекомендаціями щодо їх виконання; віртуальні лабораторні роботи з методичними рекомендаціями щодо їх виконання; віртуальні тренажери з методичними рекомендаціями щодо їх використання; пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування з автоматизованою перевіркою результатів, тестування з перевіркою викладачем; ділові ігри з методичними рекомендаціями щодо їх використання; електронні бібліотеки чи посилання на них; бібліографії; дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище вебресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм; інші ресурси навчального призначення [14, с. 123–124].

Глобальною, загальною проблемою дистанційного навчання є створення і ефективного використання інформаційно-освітнього середовища на основі інформаційних комп'ютерних технологій. У дидактичному плані існують три найбільш важливі часткові проблеми розробки і використання такого середовища: організація самостійної діяльності здобувачів вищої освіти; організація індивідуальної підтримки навчальної діяльності здобувачів вищої освіти науково-педагогічними працівниками; організація групової навчальної роботи здобувачів вищої освіти (дискусій, спільної роботи над проектами та ін.).

Управління в будь-яких системах, у тому числі і педагогічних, передбачає збір і обробку інформації зворотного зв'язку з метою вироблення коригуючих дій. Засобом зворотного зв'язку в навчанні є контроль навчальної діяльності здобувача вищої освіти, при контролі завдання повинні відповідати цілям навчання і відповіді на завдання повинні дозволяти однозначно визначити рівень сформованості у здобувача вищої освіти необхідних знань, умінь і навичок. Однією з форм контролю в даний час є перевірка знань здобувачів вищої освіти на основі систем комп'ютерного тестування і телекомунікаційних технологій. Комп'ютерне тестування дозволяє: розширити можливості проведення індивідуально-адаптованих процедур контролю і корегування знань визначених тем, підвищити об'єктивність і контроль знань здобувача вищої освіти, підвищити рівень стандартизації вимог до об'єму і якості знань і умінь, забезпечити можливості проведення попереднього самоконтролю здобувачами вищої освіти.

Одним з центральних понять комп'ютерних технологій навчання є модель здобувача вищої освіти: рівень знань, особистісні характеристики, професійні якості та ін. Складовою моделі здобувача вищої освіти ми визначаємо готовність до навчання за допомогою інформаційних комп'ютерних технологій.

Проведені дослідження по використанню комп'ютерних систем навчального призначення показали, що ефективність їх використання залежить від мотивації і рівня засвоєння знань. Підвищення рівня мотивації учіння є необхідною умовою підвищення рівня засвоєння знань, формування готовності

і здатності здобувачів вищої освіти до виконання завдань творчого характеру, підвищення ефективності навчання за допомогою комп'ютерних навчальних систем.

Значним фактором підвищення ефективності навчання є забезпечення високого ступеню пізнавальної мотивації та активності слухачів, зацікавленості їх у самому процесі учіння, що є потужним імпульсом до діяльності і безпосередньо веде суб'єкта до досягнення мети навчання [13, с. 81].

У таблиці 1 приведені типи навчальних систем, використання яких доцільно для досягнення різних рівнів засвоєння знань і рівні мотивації навчання здобувачів вищої освіти, необхідні для їх ефективного використання.

Таблиця 1.

Типи навчальних систем, використання яких доцільно для досягнення різних рівнів засвоєння знань і рівні мотивації навчання здобувачів вищої освіти

Рівень засвоєння знань	Рівні мотивації навчання	Типи комп'ютерних навчальних систем	Управління навчальною діяльністю
Рівень ідентифікації раніше вивченого	Перший-четвертий	Тести першого рівня	Комп'ютер
		Електронні лекції	Комп'ютер викладач
Рівень відтворення знань	Перший-четвертий	Контролюючі системи тести другого рівня	Комп'ютер
		Електронні підручники	Комп'ютер викладач
Рівень використання знань в стандартних ситуаціях	Другий-четвертий	Контроль третього рівня	Викладач
		Електронні підручники, програми-тренажери, комп'ютерні практикуми, що моделюють системи	Комп'ютер
Творчий рівень (використання знань в нетипових ситуаціях)	Третій-четвертий	Творчі завдання	Викладач
		Спеціальні системи по управлінню рішенням навчальних творчих завдань, експертні системи.	Комп'ютер

Пред'явлення навчального матеріалу на першому рівні засвоєння знань – рівні ідентифікації – можливе за допомогою електронних підручників або електронних лекцій, що містять теоретичні основи визначеної дисципліни, супроводжується ілюстративним матеріалом. Оцінити засвоєння знань на першому рівні дозволяє використання комп'ютерних тестів.

Для дієвості тестового контролю необхідно ввести автоматизовану систему перевірки знань, метою якої є уніфікація процесів, пов'язаних з підготовкою до

перевірки знань шляхом тестування. В процесі функціонування автоматизованої системи перевірки знань формується база даних: питання, варіанти відповідей, критерії оцінювання та результати тестування [12, с. 154].

Контроль знань на другому рівні знань – рівні відтворення – вимагає створення складних контролюючих систем з введенням відповідей і розвиненою системою розпізнавання відповідей, оскільки завдання для тесту другого рівня повинні містити мету і ситуацію, а здобувачу вищої освіти по пам'яті треба відтворити відповідну діяльність для досягнення заданої мети в заданій ситуації.

Завдання для тестів третього рівня – рівня використання знань в стандартних ситуаціях – повинні містити мету і неповну ситуацію, яку здобувачу вищої освіти необхідно доповнити. Для досягнення третього рівня засвоєння знань можуть використовуватися програми – тренажери і навчальні комп'ютерні системи, орієнтовані на використання знань в типових ситуаціях, до яких відносяться також і моделюючі програми.

Підвищення рівня знань до четвертого – творчого – рівня вимагає спеціальних навчальних систем, орієнтованих на досягнення суб'єктивно нових для здобувача вищої освіти знань в нестандартних навчальних ситуаціях. Розвитку творчих здібностей здобувачу вищої освіти сприяє включення в процес навчання завдань творчого характеру. Під творчими завданнями розуміються такі завдання, для вирішення яких здобувачі вищої освіти не мають готових прийомів і способів.

На сучасному рівні розвитку навчального програмного забезпечення існує можливість передачі управління навчальною діяльністю на першому і другому рівні засвоєння знань комп'ютеру, проте проведені дослідження по використанню комп'ютерних систем навчального призначення показали, що в центрі реального освітнього процесу в даний час здобувачі вищої освіти вважають за краще бачити викладача, відводячи комп'ютеру роль допоміжного засобу.

Навчання на третьому і четвертому рівні засвоєння знань в даний час може проводитися під управлінням комп'ютерних систем тільки епізодично у зв'язку зі складністю технічної реалізації навчальних систем такого рівня, при цьому ефективність навчання також залежить від рівня мотивації здобувачів вищої освіти. Контроль знань на цих рівнях може проводитися, як правило, за участю науково-педагогічного працівника.

До найважливіших дидактичних вимог до організації освітнього процесу відноситься індивідуальний підхід до кожного здобувача вищої освіти. Використання комп'ютерних навчальних систем припускає високий ступінь індивідуалізації пізнавальної діяльності в порівнянні з традиційними методами. Можливість вибору індивідуальної траєкторії вивчення навчального матеріалу, регулювання темпу його засвоєння фактично перетворюють навчальну діяльність здобувачів вищої освіти на самостійну когнітивну діяльність. Психологічно обґрунтована послідовність етапів пізнавальної діяльності включає: сприйняття; осмислення і фіксація знань; формування особового досвіду; проектно-дослідницька та пошукова навчальна діяльність.

На етапі сприйняття ключову роль відіграють особистісним особливостям здобувачів вищої освіти, а саме їх ведуча репрезентативна система (візуальна, аудіальна, кінестетична).

Найбільш значущими чинниками, відповідно до рівня впливу є: чинник працездатності; швидкість і стабільність Інтернет; старанність; навчальні лекції викладача в режимі on-line, що передаються апаратними засобами.

Природно припустити, що використання різних видів комп'ютерних навчальних систем повинно залежати від цілей, які визначаються на основі професіорами або моделей фахівця конкретної спеціальності.

Як відомо, підготовка фахівців різних спеціальностей вимагає засвоєння знань в середовищі навчальних дисциплін на різних рівнях засвоєння. У зв'язку з цим необхідно чітко уявляти, на яких рівнях засвоєння знань можливе використання комп'ютерних навчальних систем різного призначення. Рівень засвоєння знань здобувачів вищої освіти в наочній області дисципліни повинен враховуватися при виборі стратегії навчання і комп'ютерних засобів її підтримки.

Готовність і здатність здобувачів вищої освіти до виконання навчальних завдань вимагає певного рівня інтелектуального розвитку і елементів творчого підходу, які залежать від мотивації учіння. Здобувачі вищої освіти з рівнем мотивації нижче третього не демонструють готовності і здібності до виконання завдань ефективного характеру, тобто виявляються не готовими до інтелектуальної творчої діяльності. Таким чином, підвищення рівня мотивації навчання є необхідною умовою підвищення рівня засвоєння знань в наочній області навчальних дисциплін, формування готовності і здатності у здобувачів вищої освіти до виконання завдань творчого характеру, підвищення ефективності навчання за допомогою комп'ютерних навчальних систем. У зв'язку з цим, важливим завданням є пошук способів підвищення мотивації навчання, яка є системою цілей, потреб і мотивів, які спонукають здобувачів вищої освіти до навчання. Успішне формування мотивів проходить коли навчання відбувається на основі позитивних емоцій, тоді мета (вивчення навчальної дисципліни) перетворюється на самостійний мотив – формується механізм переключення мотиву на мету. Важливе значення має і емоційна включеність викладача в процес навчання здобувача вищої освіти, тактовність та насиченість навчального середовища чинниками, які спонукають до покращення результатів навчання.

До чинників, що визначають готовність здобувачів вищої освіти до навчання за допомогою комп'ютерних технологій відносяться: рівень засвоєння знань навчальних дисциплін, рівень мотивації навчання, психологічний тип особи, а також працездатність і старанність. Працездатність і старанність здобувачів вищої освіти є ключовими особистісними характеристиками, що впливають на ефективність дистанційного навчання. Присутність викладача, як об'єкту управління навчальною діяльністю, у тому числі і в режимі on-line, також є одним з основних чинників, що підвищують ефективність дистанційного навчання.

Узагальнюючи все вищезазначене, необхідно визначити, що дієвість

дистанційного навчання в першу чергу залежить від психологічних особливостей здобувачів вищої освіти, які визначають мотивацію до навчання, їх працездатність і старанність та професійна викладацька робота науково-педагогічного працівника з управління навчальної діяльністю, у тому числі і в режимі on-line є одним з визначальних чинників, що підвищують ефективність дистанційного навчання.

Перспективним напрямом подальших досліджень вбачається обґрунтування підходу до створення систем автоматизованого оцінювання знань військово-спеціальних дисциплін з використанням сучасних інформаційних технологій

ЛІТЕРАТУРА

1. Абакумова О. О. Філософська рефлексія феномена дистанційної освіти: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.10 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2016. 20 с.
2. Барішполец О. Т. Медіаосвіта: закордонний досвід. URL: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=84&c=2072>.
3. Биков, В. Ю. Дистанційний навчальний процес: Навч. посібн. / За ред. В. Бикова та В. Кухаренка. – К. : Міленіум, 2005. – 292 с
4. Блощинський І. Г. Сутність та зміст поняття «дистанційне навчання» в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2015. Випуск 3. С. 15-34.
5. Блощинський І. Г., Яремчук І. А., Олійник Л. В. Електронний навчальний посібник як засіб ефективного забезпечення дистанційного навчання у закладах Державної прикордонної служби. *Нові технології навчання*. Київ, 2012. Випуск 71. С. 122-127.
6. Гуревич, Р. С. Сучасні інформаційні засоби навчання / Гороль П. К., Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л. та ін. Навчальний посібник. К.: «Освіта України», 2007. 536 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ito.vspu.net/el_ppz/files/Konoshevskiy/sitn.pdf.
7. Дерев'янчук А. Й., Чопа Д. І., Олійник Л. В. Підхід до створення програмних засобів для вивчення військово-технічних дисциплін. *Сучасні інформаційні технології в сфері безпеки та оборони*. Київ, 2012. №1. С. 69-72.
8. Козлакова Г. О. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід: Монографія. АПН України. Ін-т вищ. освіти. К.: ВЦ «Просвіта», 2002. 233 с.
9. Красильник Ю. С. Теоретико-методичні основи проєктування дистанційного навчання в умовах закладу вищої освіти. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». Херсон : Видавничий дім «Гельветика». 2021. Випуск 94. С. 86-92
10. Кухаренко, В. М. Дистанційне навчання. Енциклопедичне видання: навч.- метод. посібник / АПН України; Інститут інформаційних технологій і засобів навчання. – К.: Редакція «Комп'ютер». 2007. 127 с.
11. Олійник, В. В. Дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті: організаційно-педагогічний аспект: навч. посіб. К. ЦППО, 2001. 148 с.
12. Олійник Л. В. Контролювання знань курсантів з використанням тестових методик в межах кредитно-модульної системи оцінювання. *Військова освіта*. Київ, 2005. № 2(16). С. 151–158.
13. Олійник Л. В. Мотивація досягнення як умова підвищення ефективності процесу учіння майбутніх магістрів військового університету. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир, 2011. Вип. 55. С. 79–83.
14. Салкуцан С. М., Паламар М. І., Олійник Л. В., Організація освітньої діяльності Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А. М. Сиротенка. Київ : НУОУ, 2021. 208 с.
15. Федорук П. І. Адаптивна система дистанційного навчання та контролю знань на базі

інтелектуальних Інтернет-технологій: автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.13.06. НАН України, Ін-т пробл. мат. машин і систем. – К., 2009. – 37 с.

16. Шуневич, Б. І. Дистанційне навчання в системі вищої освіти Європи та Північної Америки : Монографія – К. : Київський ун-т. 2005. 365 с.

17. Guri-Rosenblit S. 'Distance education' and 'e-learning': Not the same thing / Sarah Guri-Rosenblit // Higher Education. – 2005. – № 49(4). – P. 467–493. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.mendeley.com/catalog/distance-educationlearning-not-same-thing>

18. Peters O. Distance Education in Transition. Developments and Issues. (5. revised, extended and updated edition) – 2010 – 286 pp. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – asfvolume5_5_ebook.pdf.

19. Daniel J. S., Mackintosh W., & Diehl W. C. (2007). The mega-university response to the moral challenge of our age. In M. G. Moore (Ed.), Handbook of distance education. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. - 2nd ed., pp. 609-620.

REFERENCES

1. Abakumova O. O. Filosofska refleksiiia fenomena dystantsiinoi osvity: avtoref. dys. ... kand. filos. nauk: 09.00.10 / Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2016. 20 s.

2. Baryshpolets O. T. Mediaosvita: zakordonnyi dosvid. URL: <http://www.politik.org.ua/vidmagcontent.php3?m=6&n=84&c=2072>.

3. Bykov, V. Yu. Dystantsiyni navchalnyi protses: Navch. posibn. / Za red. V. Bykova ta V. Kukharenka. – K.: Milenium, 2005. – 292 s

4. Bloshchynskiy I. H. Sutnist ta zmist poniattia «dystantsiine navchannia» v zarubizhnii ta vitchyzniani naukovii literaturi. Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. 2015. Vypusk 3. S. 15-34.

5. Bloshchynskiy I. H., Yaremchuk I.A., Oliinyk L.V. Elektronnyi navchalnyi posibnyk yak zasib efektyvnoho zabezpechennia dystantsiinoho navchannia u zakladakh Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby. Novi tekhnolohii navchannia. Kyiv, 2012. Vypusk 71. S. 122-127.

6. Hurevych, R. S. Suchasni informatsiini zasoby navchannia / Horol P. K., Hurevych R. S., Konoshevskiy L.L. ta in. Navchalnyi posibnyk. K.: «Osvita Ukrainy», 2007. 536 s. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ito.vspu.net/el_ppz/files/Konoshevskiy/sitn.pdf.

7. Derevianchuk A.Y., Chopa D.I., Oliinyk L.V. Pidkhid do stvorennia prohramnykh zasobiv dlia vyvchennia viiskovo-tekhnichnykh dystsyplin. Suchasni informatsiini tekhnolohii v sferi bezpeky ta oborony. Kyiv, 2012. № 1. S. 69-72.

8. Kozlakova H. O. Informatsiino-prohramne zabezpechennia dystantsiinoi osvity: zarubizhnyi i vitchyzniani dosvid: Monohrafiia. APN Ukrainy. In-t vyshch. osvity. K.: VTs «Prosvita», 2002. 233 s.

9. Krasyl'nyk Yu.S. Teoretyko-metodychni osnovy proiektuvannia dystantsiinoho navchannia v umovakh zakladu vyshchoi osvity. Zbirnyk naukovykh prats «Pedahohichni nauky». Kherson: Vydavnychiy dim «Helvetyka». 2021. Vypusk 94. S. 86-92

10. Kukharenko, V. M. Dystantsiine navchannia. Entsyklopedychne vydannia: navch.- metod. posibnyk / APN Ukrainy; Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia. – K. : Redaktsiia «Kompiuter». 2007. 127 s.

11. Oliinyk, V.V. Dystantsiine navchannia v pisliadyplomnii pedahohichnii osviti: orhanizatsiino-pedahohichni aspekt: navch. posib. K. TsIPPO, 2001. 148 s.

12. Oliinyk L.V. Kontroliuvannia znan kursantiv z vykorystanniam testovykh metodyk v mezhakh kredytno-modulnoi systemy otsiniuvannia. Viiskova osvita. Kyiv, 2005. № 2(16). S. 151–158.

13. Oliinyk L.V. Motyvatsiia dosiahnennia yak umova pidvyshchennia efektyvnosti protsesu uchinnia maibutnikh mahistriv viiskovoho universytetu. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Zhytomyr, 2011. Vyp. 55. S. 79–83.

14. Salkutsan S. M., Palamar M. I., Oliinyk L. V., Orhanizatsiia osvitnoi diialnosti Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho : navch.-metod. posib.

/ za zah. red. A. M. Syrotenka. Kyiv : NUOU, 2021. 208 s.

15. Fedoruk P. I. Adaptivna systema dystantsiinoho navchannia ta kontroliu znan na bazi intelektualnykh Internet-tekhnologii: avtoref. dys... d-ra tekhn. nauk: 05.13.06. NAN Ukrainy, In-t probl. mat. mashyn i system. – K., 2009. – 37 s.

16. Shunevych, B. I. Dystantsiine navchannia v systemi vyshchoi osvity Yevropy ta Pivnichnoi Ameriky : Monohrafiia – K. : Kyivskiy un–t. 2005. 365 s.

17. Guri-Rosenblit S. 'Distance education and 'e-learning: Not the same thing / Sarah Guri-Rosenblit // Higher Education. – 2005. – № 49(4). – P. 467–493. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.mendeley.com/catalog/distance-education+elearning-not-same-thing>

18. Peters O. Distance Education in Transition. Developments and Issues. (5. revised, extended and updated edition) – 2010 – 286 pp. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : – asfvolume5_5_ebook.pdf.

19. Daniel J. S., Mackintosh W., & Diehl W. C. (2007). The mega-university response to the moral challenge of our age. In M. G. Moore (Ed.), Handbook of distance education. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. - 2nd ed., pp. 609-620.

РЕЗЮМЕ

Леонид Олейник,

кандидат педагогических наук,
старший научный сотрудник

Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Александр Кошлань,

доктор философии

Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Пути повышения эффективности управления учебной деятельностью в системе дистанционного обучения высшей школы

В статье анализируется современная система высшего образования, которая подвергается большие изменения, приводящие к усовершенствованию и появлению новых образовательных технологий. Сегодняшние учреждения высшего образования должны активно позиционировать свой вклад в инновационный процесс, социальное развитие и разрабатывать инновационные технологии, обеспечивающие формирование профессиональных умений у студентов. В настоящее время растет количество информации, которая так необходима для получения, понимания и усвоения уровней образования. Это привело к внедрению информационных технологий в образование и формирование отдельного вида обучения – дистанционного. Дистанционное обучение – это принципиально новый, высокотехнологичный подход к процессу передачи знаний.

Приведены типы обучающих систем, использование которых целесообразно для достижения разных уровней усвоения знаний и уровни мотивации обучения соискателей высшего образования, необходимые для их эффективного использования.

А также внедрение в образование технологий дистанционного обучения будет способствовать получению качественно нового образовательного продукта. Значительное расширение информационной образовательной среды, увеличение возможности коммуникации студентов и педагогов с коллегами других учреждений высшего образования, доступ к мировым информационным ресурсам – все это способствует росту мотивации студентов к обучению, усилению их творческой самореализации, овладению навыками работы с телекоммуникациями как необходимых условий жизни информационном обществе.

Ключевые слова: дистанционное обучение; учебная деятельность; информационные

технологии; образовательный процесс; компьютерные технологии; соискатели высшего образования; преподаватели.

SUMMARY

Leonid Oliinck,

candidate of pedagogical sciences, Sen. Sc
National Defence University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovskiy

Oleksandr Koshlan

PhD

National Defence University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovskiy

Ways to improve management efficiency learning activities in the system distance learning of higher school

Introduction *In recent decades, distance learning has become a global phenomenon of educational and information culture, significantly affecting the nature of education in many countries around the world, where there is an intensive development of the range of educational services using distance learning technologies. Their application makes it possible to respond quickly, adequately and flexibly to the needs of society, to provide wide access to education, especially for those who for a number of reasons are unacceptable traditional forms of education.*

Purpose *the ways of increase of efficiency of management of educational activity in system of distance learning of higher school are defined.*

Methods *integrated approach, classification, systematization, expert assessments, analysis of ways to improve the management of educational activities in the system of distance learning of higher education.*

Results *The introduction of distance learning technologies in the educational process within the requirements of education legislation helps to improve the quality of education, use of modern information technologies, increase the motivation of applicants, and existing distance learning software is a powerful tool for implementing innovative didactic methods aimed at flexibility and efficiency of modern system education.*

Originality *theoretical substantiation of ways to increase the effectiveness of management of educational activities in the system of distance learning of higher education.*

Conclusion *Summarizing all the above, we can say that the effectiveness of computer training, among other things, depends on the psychological characteristics of higher education, which determine the motivation to learn, their ability to work and diligence. The presence of the teacher as an object of management of educational activities, including on-line mode when learning on the Internet, is also one of the main factors that increase the effectiveness of computer learning.*

Key words: *distance learning; learning activities; information technology; educational process; computer technology; higher education students; teachers.*